

Història Econòmica Contemporània

Codi: 102315

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501572 Administració i Direcció d'Empreses	OT	4	0
2501573 Economia	OB	3	2

Professor de contacte

Nom: Josep Pujol Andreu

Correu electrònic: Josep.Pujol.Andreu@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Xavier Cussó Segura

Gabriele Cappelli

Prerequisits

Haver superat Història Econòmica Mundial

Objectius

Aquesta assignatura forma part del grup d'assignatures Història Econòmica, juntament amb Història industrial i del treball i Història del Pensament Econòmic. Alhora, en fer-se la docència a tercer curs (6 crèdits ECTS) i ser obligatòria en el grau d'Economia i optativa en el d'Empresa, l'assignatura aprofundeix en aquell aspecte de la formació acadèmica dels estudiants que es distingeix de l'enfocament històric, i que és la incidència de la variable temps en la presa de decisions econòmiques. Aquesta docència, alhora, s'articula al voltant d'un tema central de la situació econòmica actual, la crisi financera, per tal de potenciar capacitats que facilitin als alumnes sortides professionals.

En aquest context, la docència s'organitza en tres grans blocs, en els que es destaquen els principals aspectes de la història del sector financer i les seves connexions amb la resta d'activitats econòmiques i el marc institucional:

- 1870-1914: període: (a) de tipus de canvi fixos, sense inflacions i en un marc de polítiques econòmiques lliberals, i (b) de formació de nous sistemes financers.

- 1914-1958: període: (a) de transició en el sistema de tipus de canvi i les polítiques econòmiques nacionals, i (b) d'inestabilitat monetària i financera.

- 1958-2010:

1958-1971/73: període: (a) de tipus de canvi fixos i polítiques econòmiques keynesianes, i (b) de transformació del sector financer;

1971/73-2010, període: (a) de tipus de canvi flexibles amb polítiques econòmiques neoliberals, i (b) de creixent inestabilitat financera.

Competències

Administració i Direcció d'Empreses

- Capacitat d'adaptació a entorns canviants.
- Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
- Contextualitzar els problemes econòmics en termes històrics.
- Demostrar iniciativa i treballar autònomament quan la situació ho demani.
- Demostrar que es coneixen les interrelacions entre les diferents economies, el paper de les institucions econòmiques nacionals i internacionals, la seva evolució i les conseqüències que en poden derivar per a una empresa.
- Identificar els agents econòmics que configuren una economia, entendre com s'han interrelacionat fins a la data, com s'interrelacionen actualment i predir comportaments futurs en funció de noves circumstàncies i de la seva influència en una empresa concreta.
- Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
- Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.
- Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
- Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Economia

- Capacitat d'adaptació a entorns canviants.
- Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
- Contextualitzar els problemes econòmics en termes històrics
- Demostrar que es coneixen les interrelacions entre les diferents economies, el paper de les institucions econòmiques internacionals, la seva evolució i les conseqüències que es poden derivar per a una empresa.
- Identificar els agents econòmics que configuren una economia, entendre com s'han interrelacionat fins a la data, com s'interrelacionen actualment i predir comportaments futurs en funció de noves circumstàncies i de la seva influència en una empresa concreta.
- Iniciativa i capacitat de treballar autònomament quan la situació ho demani.
- Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
- Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.
- Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
- Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar de forma integrada els fluxos físics, financers i migratoris de l'economia, a partir de diferents experiències històriques.
2. Capacitat d'adaptació a entorns canviants.
3. Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
4. Demostrar iniciativa i treballar autònomament quan la situació ho demani.
5. Identificar els problemes dels agents econòmics a partir de diferents experiències històriques.
6. Iniciativa i capacitat de treballar autònomament quan la situació ho demani.
7. Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
8. Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.

9. Relacionar finances i política, en les diferents fases del creixement econòmic contemporani.
10. Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
11. Sintetitzar les diferents experiències de desenvolupament econòmic, a escala regional, nacional i internacional.
12. Situar, amb perspectiva històrica, les noves experiències d'industrialització als països en vies de desenvolupament.
13. Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Continguts

Introducció:

1. Canvi, temps i incertesa: l'economia com a ciència històrica
2. Els fluxos físics i financers en l'activitat econòmica.
3. Organització del programa: el problema de les perioditzacions.
4. Principals habilitats que haurien d'assolir els estudiants.
5. Comentaris sobre els recursos bibliogràfics i electrònics.
6. Principals recursos bibliogràfics i electrònics.

Primer bloc:

Polítiques econòmiques lliberals i creixement econòmic, sota l'hegemonia del sistema financer britànic, 1870-1914.

Tema 1.

La intensificació de les relacions econòmiques internacionals i la formació d'un nou sistema de pagaments multilateral.

- 1.1. Població, recursos i expansió dels mercats mundials: l'estalvi i la inversió com a variables estratègiques.
- 1.2. Els equilibris financers internacionals: les balances de pagaments sota hegemonia britànica.
- 1.3. La formació del patró or i l'estabilitat dels tipus de canvi: la lliura esterlina, moneda clau.
- 1.4. Les primeres experiències d'unions monetàries: com fer complementàries les polítiques econòmiques nacionals?.

Tema 2.

La formació del sector financer contemporani.

- 2.1. Els sistemes bancaris tradicionals: risc i inestabilitat.
- 2.2. Els bancs centrals i les societats anònimes bancàries: la concentració del sector. Dos models europeus: UK i Alemanya.
- 2.3. L'excepció d'Estats Units: un sistema financer escapçat i poc estructurat.
- 2.4. L'expansió del primer gran centre financer del món: la City.

Tema 3.

El funcionament d'un sistema de tipus de canvi fixos basat en la convertibilitat en l'or: teoria i pràctica.

- 3.1. La teoria dels ajustaments via preus: dels economistes clàssics al Cunliffe Report.
- 3.2. Els supòsits de la teoria: evidències contradictòries i nous elements d'anàlisi.
- 3.3. El funcionament del sistema als països desenvolupats, les colònies i als països en vies de desenvolupament: Gran Bretanya, Índia i Argentina.
- 3.4. L'acumulació dels desequilibris i la inestabilitat del sistema.

Segon bloc:

De les polítiques econòmiques lliberals a les keynesianes (1914-1958): la inestabilitat del sistema internacional de pagaments i l'hegemonia financera d'Estats Units.

Tema 4.

L'herència financera i social de la Primera Guerra Mundial i la seva interpretació.

- 4.1. Guerra, societat i finances: la crisi de les polítiques econòmiques lliberals i els nous desequilibris financers.
- 4.2. Les polítiques de postguerra i l'accentuació dels desequilibris.
- 4.3. De la inestabilitat monetària a l'estabilització sota l'hegemonia d'Estats Units: el nou sistema de tipus de canvi fixos del patró canvi or.
- 4.4. La crisi final del model econòmic del segle XIX: La depressió dels anys trenta i el trencament del sistema financer internacional.

Tema 5.

La Segona Guerra Mundial i el procés de definició de les polítiques econòmiques keynesianes.

- 5.1. El final del "laissez faire" i les noves polítiques econòmiques i socials durant la guerra.
- 5.2. Les negociacions de Bretton Woods i la definició d'un nou sistema multilateral de pagaments: conflictes i acords.
- 5.3. L'herència econòmica, política i social de la guerra.
- 5.4. Els fracassos de Bretton Woods, l'OIC i el "Pla de Moneda Clau": el Pla Marshall i els plans complementaris de suport.

Tercer grup de temes:

Del keynesianisme al neo-liberalisme (1958-1990): dels tipus de canvi fixos als flexibles i la nova hegemonia de les finances supranacionals.

Tema 6.

El retorn a la convertibilitat i el nou Sistema Monetari Internacional en el patró dòlar or.

- 6.1. Creixement econòmic, estabilitat financera i Estats del Benestar fins 1971: una experiència difícil de repetir.
- 6.2. Primeres manifestacions de les debilitats del patró dòlar or: la Balança de Pagaments d'Estats Units i el mercat d'eurodòlars, les pressions inflacionistes i la crisi de la lliura esterlina.

6.3. De la crisi del sistema de Bretton Woods a la crisi econòmica generalitzada: estancament, inflació i tipus de canvi flexibles.

6.4. Les noves operacions financeres: els mercats de futurs i els santuaris financers.

Tema 7.

Els nous equilibris financers i les polítiques neoliberals.

7.1. L'ascens de les polítiques econòmiques neoliberals: el retorn a l'austeritat.

7.2. Expansió i debilitat del nou sistema financer en la dècada de 1980: la crisi del deute extern.

7.3. El deteriorament de l'Estat del Benestar.

7.4. Els precaris equilibris econòmics, socials i financers a principis del segle XXI.

Metodologia

Les activitats formatives que permetran avançar en el procés d'aprenentatge de l'estudiant s'estructuraran en tres blocs docents, d'unes 4 setmanes el primer i cinc els dos següents, aproximadament, en els que s'aplicaran metodologies docents que permetin assolir els objectius específics i transversals establerts.

Aquestes metodologies eren les següents:

1. Lliçó magistral

El professor realitzarà una conceptualització analítica i una síntesi actualitzada de cada un dels temes d'estudi. L'objectiu d'aquesta activitat és facilitar la transmissió de coneixements i la motivació per a l'anàlisi històrica, tot potenciant un aprenentatge actiu i cooperatiu. Cada tema constarà aproximadament de 3 sessions magistrals.

2. Sessions pràctiques

L'objectiu d'aquestes sessions és fomentar, a més dels coneixements específics de l'assignatura, la millora i l'adquisició de diverses competències transversals per part de l'estudiant. A l'aula es treballaran problemes o qüestions plantejades en relació amb diferents aspectes del temari que cada alumne haurà treballat prèviament amb les lectures o materials indicats. Es farà una classe de pràctiques per setmana). Es treballarà i es fomentarà la comprensió lectora, la recerca crítica d'informació, la redacció, el treball individual i en equip i la capacitat expositiva.

3. Treball individual dels alumnes a partir de lectures i recerca d'informació.

El treball dirigit es complementa amb el treball individual o en grup autònom. L'objectiu d'aquesta activitat és potenciar la independència de l'estudiant en el procés d'aprenentatge i dotar d'eines analítiques que fomentin la seva capacitat crítica.

4. Tutories

El procés d'aprenentatge i adquisició de competències serà supervisat pel professor a través de tutories individuals i de grup. El professor de l'assignatura convocarà i estarà a disposició dels alumnes, en els horaris establerts, per a resoldre els dubtes i seguir l'evolució del procés d'aprenentatge i adquisició de competències de l'alumnat.

5. Campus Virtual de l'assignatura

En l'ensenyament presencial el Campus Virtual és una eina útil, a fi que els estudiants tinguin un espai complementari on puguin accedir a diferents tipus de materials que el docent consideri bàsics avançar en el procés d'aprenentatge de l'assignatura. El programa juntament amb tots els materials d'estudi i les preguntes a desenvolupar a les classes de pràctiques es posaran en el Campus Virtual.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes pràctiques	15	0,6	3, 4, 6, 7, 8, 10, 13
Classes teòriques	30	1,2	1, 2, 5, 9, 11, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories	7	0,28	1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 13
Tipus: Autònomes			
Lectura i estudi	49	1,96	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Preparació d'exercicis pràctics	44	1,76	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura d'Història Econòmica Contemporània es basarà en l'avaluació continuada del procés d'adquisició de coneixements i competències per part de l'alumne i constarà de:

- Dos controls teòric-pràctics parcials que podran combinar preguntes tipus test i preguntes temàtiques: Els dos parcials valdràn el 50% de la nota final.
- Per aquells estudiants que en l'avaluació final hagin obtingut una nota que sigui igual o superior a 4 i inferior a 5 hi haurà una re-avaluació. Aquesta re-avaluació estarà programada en el calendari d'exàmens de la Facultat. L'estudiant que es presenti i la superi aprovarà l'assignatura amb una nota de 5. En cas contrari mantindrà la mateixa nota.
- Un alumne només pot obtenir un "No Presentat" a la assignatura sempre i quan no hagi participat en cap de les activitats d'avaluació. Per tant, es considera que un estudiant que realitza algun component d'avaluació continuada ja no pot optar a un "No Presentat".

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen parcial 1	50	2,5	0,1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Examen parcial 2	50	2,5	0,1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Bibliografia

Manual bàsic de referència:

- Eichengreen, B. (2000): La globalización del capital. Historia del Sistema Monetario Internacional, Barcelona, Bosch.

Altres manuals de referència:

- G. Feliu- C. Sudrià, Introducció a la història econòmica mundial, València, 2006.

- Eichengreen B. J. (coord.) (2006): The European economy since 1945:coordinated capitalisme and beyond. Princeton: PUP.

- F. Comín, M. Hernández, E. Llopis (eds.), Historia Económica Mundial, siglos XIX-XX, Barcelona, 2005.

- Flandreau, M. Et altri (eds) (2003): International financial history in the Twentieth century: system and anarchy. Cambridge: CUP.

- V. Zamagni, Historia económica de la Europa contemporánea, Barcelona, 2001

- Millman, G. J. (1995): Especuladores internacionales: los nuevos vándalos, E. Deusto, Bilbao.

- Wachtel, H. M. (1986): The money mandarins. The making of a new Supranational Economic Order. NY: Pantheon Books.